

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 171/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Alexandrom Parajosom, Skladná 236/64, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 42Cob/91/2023 zo 17. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým rozsudkom krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorého zrušenia a vrátenia veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie sa domáha spoločne s náhradou trov konania. Sťažovateľ súčasne navrhuje odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, alternatívne prijatie dočasného opatrenia, keďže výkon napadnutého rozsudku krajského súdu by spôsobil sťažovateľovi podstatne väčšiu ujmu ako odklad vykonateľnosti či dočasné opatrenie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca v konaní vedenom Okresným súdom Lučenec pod sp. zn. 13Cb/26/2023 proti žalovanej KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, domáhal zaplata sumy 937,57 eur s príslušenstvom z titulu krátenia poistného plnenia vyplateného žalovanou v rámci havarijného poistenia. Žalovaná ku kráteniu pristúpila s poukazom na čl. 10 bod 28 všeobecných poistných podmienok (ďalej len „VPP“), ktorý zakladá právo na zmluvnú pokutu v prípade, že poistený poruší povinnosť v prípade vzniku poistnej udalosti umožniť poisťovni proti inému uplatniť si právo na náhradu

škody a urobiť opatrenia, aby nedošlo k premlčaniu alebo zániku práva na náhradu škody, najmä označiť osobu, ktorá spôsobila poškodenie poisteného motorového vozidla, s uvedením ďalších skutočností významných pre uplatnenie práva na náhradu škody škodcom.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13Cb/26/2023 z 1. júna 2023 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi požadovanú sumu s úrokom z omeškania a žalovanú zároveň zaviazal povinnosťou nahradiť sťažovateľovi trovy konania v rozsahu 100 %. Podľa okresného súdu sťažovateľ označil osobu, ktorá spôsobila poškodenie poisteného motorového vozidla. Z dojednania medzi sťažovateľom a žalovanou explicitne nevyplývalo, že by správa o nehode musela byť podpísaná vinníkom nehody, a preto uplatnenie zmluvnej pokuty zo strany žalovanej bolo nedôvodné. Žalovaná mohla uplatniť zmluvnú pokutu podľa čl. 10 bodu 10 VPP, túto však neuplatnila. Keďže povinnosť sťažovateľa nebola zakotvená dostatočne, určito a zrozumiteľne, potom nie je možné konštatovať porušenie povinnosti podľa čl. 10 bodu 28 VPP. Z uvedených dôvodov bolo sťažovateľovi priznané právo na zaplatenie kráteného poistného v sume nedôvodne uplatnenej zmluvnej pokuty.

4. Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu z 1. júna 2023 a žalobu zamietol, pričom zároveň priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Krajský súd dospel k záveru, že povinnosti vyplývajúce z čl. 10 bodu 28 VPP v sebe zahŕňajú aj povinnosť predloženia správy o nehode, resp. zadokumentovania zodpovednosti osoby, ktorá predmetnú škodu spôsobila tak, aby si ju mohla poisťovňa od nej vymáhať. Ani z jedného dokladu predloženého sťažovateľom pritom nevyplynulo zavinenie osoby, ktorá škodovú udalosť spôsobila. V podstatnom pritom konštatoval, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, pokiaľ konštatoval, že predmetný čl. 10 bod 28 VPP je nejasný a neurčitý a nevyplýva z neho, ktorú zmluvnú povinnosť mal sťažovateľ porušiť. V nadväznosti na uvedené skutkové zistenia súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil skutkový stav.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v úvodnej časti ústavnej sťažnosti doslovne cituje podstatnú právnu argumentáciu tak, ako ju prezentoval v konaní pred okresným súdom a krajským súdom. Konštatuje v ďalšom, že na jej podklade dospeli v jeho veci konajúce súdy k odlišnému právnemu záveru, čo pre účely naplnenia požiadavky „*materiálnej spravodlivosti*“ v merite veci vyžaduje ingerenciu tretej súdnej inštancie, a to ústavného súdu, aby túto odlišnosť vo veci konajúcich súdov odstránil. Ingerencia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako tretej súdnej inštancie do úvahy neprichádza, a to pre zákonný majetkový cenzus, a preto je ústavný súd jedinou a zároveň poslednou súdnou inštanciou, ktorá môže a musí vnieť do merita veci konečný a materiálne spravodlivý verdikt.

7. Sťažovateľ sa prikláňa k právnemu úsudku podanému okresným súdom, a to z dôvodu, že posudzoval meritum veci z pohľadu laika. Ustanovenia čl. 10 bodu 10 a čl. 10 bodu 28 VPP sú formulované neurčito a nejednoznačne. Právny úsudok krajského súdu je povrchný a nedôsledný. Nie je zrejmé, z akého dôvodu krajský súd neaplikoval § 266 Obchodného zákonníka, v ktorom sú obsiahnuté výkladové pravidlá na posúdenie prejavu vôle zmluvných strán. Rovnako opomenul

§ 43 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sú účastníci povinní dbať na to, aby sa pri úprave zmluvných vzťahov odstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka nespokojnosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu. Sťažovateľ požaduje na naplnenie požiadavky materiálnej spravodlivosti v merite veci ingerenciu ústavného súdu v dôsledku neprípustnosti ingerencie najvyššieho súdu, a to v záujme konečného a spravodlivého verdiktu.

9. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že z jeho judikatúry vyplýva, že popri uvedení petitu (návrhu na rozhodnutie) je ďalšou povinnosťou sťažovateľa náležité odôvodnenie ústavnej sťažnosti. Povinnosťou sťažovateľa je čo najpresnejšie opísať skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženej veci (m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 54/2014, II. ÚS 594/2016). Sťažovateľ musí ďalej vysvetliť, v čom vidí porušenie základného práva alebo slobody, ktoré boli podľa jeho názoru konkretizovaným zásahom orgánu verejnej moci porušené. Takto formulovaná požiadavka odzrkadľuje potrebu dôsledného odlišenia úlohy ústavného súdu od úloh iných orgánov verejnej moci (predovšetkým všeobecných súdov). Kým všeobecné súdy prioritne chránia subjektívne práva fyzických osôb a právnických osôb plynúce zo zákonných, prípadne od zákona odvodených právnych predpisov, *vice versa* ústavný súd je v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy povolaný na ochranu tých subjektívnych práv, ktoré sú ako základné práva a slobody zakotvené v ústave alebo v kvalifikovaných medzinárodných zmluvách (III. ÚS 352/2017, č. 63/2017 ZNaU). Ústavná sťažnosť nemôže byť naformulovaná nedostatočne a neurčito a vytvárať tak priestor na dohady a dedukcie (III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018). Nepostačuje preto akékoľvek odôvodnenie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, ale tento musí byť odôvodnený kvalifikovane, t. j. musí obsahovať odôvodnenie, ktoré spĺňa ústavnoprávne požiadavky (m. m. PL. ÚS 9/2012, PL. ÚS 1/2014, PL. ÚS 7/2014 a i.).

10. Berúc do úvahy podstatné časti ústavnej sťažnosti tak, ako sú formulované sťažovateľom, ústavný súd konštatuje, že im chýba relevantná ústavnoprávna argumentácia namietaného porušenia práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie napadnutým súdnym rozhodnutím. Uvedená absencia relevantnej sťažnostnej argumentácie ústavnému súdu reálne bráni preskúmať napadnuté rozhodnutie súdu vo vzťahu k obsahovým častiam označených práv zaručených ústavou a dohovorom. Argumentácia sťažovateľa pozostáva z doslovnej citácie jeho postojov prezentovaných v konaní pred okresným súdom a krajským súdom, ako aj zo všeobecnej nespokojnosti s právnym posúdením odvolacieho súdu, a to dokonca bez konkrétnej a relevantnej argumentácie spochybňujúcej samotné právne posúdenie veci. Jediným právnym argumentom prezentovaným sťažovateľom skôr ako výčitka vo vzťahu k odvolaciemu súdu je argument o absencii aplikácie ustanovení Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka (bod 7 tohto uznesenia *in fine*). Uvedené však sťažovateľ čini bez akéhokoľvek previazania na potrebnú ústavnoprávnu argumentáciu, ktorá je v konaní o ústavnej sťažnosti esenciálna. Uvedená

skutočnosť rezultuje do záveru, že sťažovateľ si nesplnil svoju zákonnú povinnosť podať ústavnú sťažnosť so všetkými všeobecnými a osobitnými náležitosťami vrátane popisu skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa jeho názoru dôjsť k porušeniu ním označených základných práv a slobôd [§ 123 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

11. Absencia kvalifikovaného odôvodnenia ústavnej sťažnosti predstavuje pre jeho zásadný význam nedostatok takej povahy, pri ktorom neprichádza do úvahy výzva na jeho odstránenie podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže predmetné ustanovenie zákona slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (I. ÚS 185/2021, č. 81/2021 ZNaU), a preto ústavný súd nepristúpil k výzve na odstránenie zisteného nedostatku ústavnej sťažnosti. Z publikovanej judikatúry jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, III. ÚS 357/2010, IV. ÚS 234/2010, I. ÚS 280/2020). Keďže sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, prípadná výzva na odstránenie zistených nedostatkov by *de facto* znamenala suplovanie úkonov právnej služby a povinnosti advokáta postupovať s odbornou starostlivosťou [§ 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v platnom znení], čo nie je žiadnym spôsobom akceptovateľné (m. m. IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010, II. ÚS 660/2016, I. ÚS 173/2022).

12. V konklúzii uvedeného a v spojení s § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd uzatvára, že ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje v zákonom požadovanom rozsahu náležitosti ustanovené zákonom, čo je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

13. Nad rámec uvedeného však ústavný súd v reakcii na sťažovateľom prezentovanú všeobecnú argumentáciu považoval za potrebné uviesť nasledujúce skutočnosti.

14. Už v bode 9 tohto uznesenia bolo v kontexte nevyhnutnosti uvedenia relevantnej právnej a skutkovej argumentácie namietaného porušenia základných práv a slobôd zdôraznené, vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti stojaceho mimo sústavy všeobecných súdov, že všeobecné súdy prioritne chránia subjektívne práva fyzických osôb a právnických osôb plynúce zo zákonných, prípadne od zákona odvodených právnych predpisov, zatiaľ čo ústavný súd je v konaní o ústavnej sťažnosti povolaný na ochranu základných práv a slobôd.

15. Vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia a poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru, ústavný súd nie je vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. I. ÚS 385/2019). Z uvedeného dôvodu do právomoci ústavného súdu, ako si to mylne predstavuje sťažovateľ, nepatrí prijímať konečné a materiálne spravodlivé verdikty v merite veci už len z dôvodu, že ústavný súd stojí mimo sféru

všeobecného súdnictva. Do právomoci ústavného súdu už vôbec nepatrí právne posúdenie merita veci, ktoré je vyhradené výlučne všeobecným súdom (bod 6 tohto uznesenia).

16. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov a podzákoných právnych predpisov s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

17. Aj napriek už konštatovanej absencii relevantnej skutkovej a právnej argumentácie namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie všeobecne formulovaná námietka sťažovateľa zameraná izolovane na absenciu aplikácie podľa neho relevantných ustanovení právnych predpisov umožňuje v súvislosti s preskúmaním splnenia procesných podmienok na prípadné uplatnenie právomoci ústavného súdu dedukovať, že zámerom sťažovateľa vo všeobecnosti bolo napadnúť arbitrárnosť, a tým aj ústavnú neudržateľnosť, odôvodnenia obsiahnutého v napadnutom rozsudku krajského súdu nezohľadnením (ignorovaním) aplikácie podľa sťažovateľa relevantných právnych predpisov. Aj keby sa ústavný súd stotožnil s názorom prezentovaným sťažovateľom, podľa ktorého je z dôvodu tzv. majetkového cenzu vylúčená prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, sťažovateľ mal podľa názoru ústavného súdu k dispozícii dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

18. Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými právnymi prostriedkami priznanými sťažovateľovi zákonom na ochranu základných práv a slobôd, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

19. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí (vady zmätočnosti). Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci (IV. ÚS 81/2021).

20. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Judikatúrou konkretizovaný obsah práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je veľmi pestrý, patrí k nemu i povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť spôsobom zakotveným v § 220 ods. 2 a 3 CSP. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, keď sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej novej interpretácii odôvodnenia

súdneho rozhodnutia nevyplývajú, alebo ignorujú kogentnú normu, či popierajú všeobecne akceptované chápanie dotknutého právneho inštitútu, treba také rozhodnutie považovať za stojace v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/3/2019 z 29. apríla 2019).

21. Z uvedeného dôvodu by bol (aj) v prípade existencie právne perfektnej argumentácie arbitrárnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu nezohľadňujúceho kogentné právne normy daný dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

22. Nevyžitie zákonnej možnosti podať dovolanie totiž nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. V tomto prípade neprichádza do úvahy ani aplikácia § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde (ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa), a to z dôvodu, že sťažovateľ relevantnú argumentáciu o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré právny prostriedok v podobe dovolania z dôvodu vady zmätočnosti nevyčerpal, ústavnému súdu nepredložil.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, resp. návrhu na prijatie dočasného opatrenia, ktoré sťažovateľ ani bližšie nekonkretizoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu